

Právní pomoc cizincům vyjde státní kasu na víc peněz. Ministerstvo chystá drahou zakázku pro advokáty

30.3.2026 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Ministerstvo vnitra chce zastavit financování neziskových organizací určené na právní, psychologickou a sociální pomoc žadatelům o mezinárodní ochranu. Zdroje peněz na pomoc žadatelům přitom dlouhodobě plynuly z EU a jen jejich malou část pokrýval státní rozpočet. Podle rozhodnutí ministerstva by nově měly peníze pocházet výhradně ze státního rozpočtu a dosáhnout by na ně mohly místo neziskových organizací pouze advokátní kanceláře. Zástupce ombudsmana apeluje v dopise na ministra, aby své rozhodnutí přehodnotil.

Lidé prchající před pronásledováním či válkou, kteří v Česku žádají o mezinárodní ochranu, často nemají peníze na advokáta. Jsou odkázáni na bezplatné právní poradenství, které jim poskytují neziskové organizace díky veřejným dotacím. S posledním březnem končí neziskovým organizacím tato finanční podpora.

Místo evropských peněz drahá zakázka pro advokáty

Finanční podpora dlouhodobě plynula z evropských prostředků (Azylového migračního a integračního fondu) s malou spoluúčástí z českého rozpočtu. Ministerstvo plánovalo i nadále využívat k financování pomoci peníze z EU, jak vyplývá z jeho oficiálního seznamu plánovaných projektů z loňského listopadu.

Bez jakéhokoli vysvětlení padlo dne 10. března 2026 rozhodnutí namísto využití zdrojů z EU vypsát veřejnou zakázku a financovat právní poradenství výlučně ze státního rozpočtu. Zakázka je určena pouze advokátním kancelářím, neziskové organizace jsou vyloučeny.

Stát zaplatí čtyřikrát více ze svého

„Zatímco s využitím evropských peněz by poradenství neziskových organizací stálo daňové poplatníky pět milionů korun, u veřejné zakázky pro advokáty stát zaplatí přes 23 milionů korun,“* uvedl zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm, který poslal ministrovi dopis. V něm upozornil také na to, že peníze pro neziskové organizace původně zahrnovaly nejen právní poradenství, ale i potřebné psychologické a sociální služby. Přístup k těmto službám by cizinci mohli úplně ztratit.

„A finanční zátěž pro stát se tím může znásobit. Na rozdíl od poradenství neziskových organizací končí poradenství advokátů už podáním žaloby. Stát tak musí vynakládat další peníze na advokáty ustanovené cizincům pro soudní řízení. Pokud ale soud advokáta nepřidělí, zůstane cizinec v klíčové fázi řízení zcela bez pomoci,“ upozornil dále Schorm s tím, že taková praxe je v rozporu s požadavky evropského práva. To státu ukládá zajistit nemajetným cizincům bezplatného právníka i pro samotné soudní řízení.

Třicetiletá praxe neziskovek v ohrožení

„Od vzniku samostatné České republiky počet cizinců vzrostl z 50 tisíc na více než milion. Nevládní sektor má velkou zásluhu na integraci cizinců do naší společnosti bez zásadnějších problémů a na

tom, jak stát zvládl všechny migrační výzvy. Navíc se pracovníci neziskových organizací špičkově orientují v azylovém právu. Hrozí, že se toto jedinečné know-how ztratí a bude v budoucnu chybět,” varuje zástupce ombudsmana a podotýká, že poradenství poskytované neziskovými organizacemi od 90. let oceňují i soudy, před kterými mohou právníci z neziskových organizací cizince zastupovat.

Varovné signály z minulosti

Podobná situace se odehrála už před čtyřmi roky. V roce 2022 ztratily neziskové organizace přístup do detenčních zařízení. Ministerstvo vnitra je nahradilo advokátními kancelářemi, které nemusí mít rozsáhlé zkušenosti s azylovým právem. V důsledku toho se snížila kvalita a efektivita poskytování právního poradenství cizincům, jak prokázalo šetření ombudsmana. Cizinci například uváděli, že jim advokáti nevysvětlili právní podání, která jim nachystali k podpisu, takže nevěděli, co podepisují. V žalobách byly právní chyby, což potvrdily i soudy. Mnoho cizinců tak fakticky ztratilo účinný přístup ke spravedlnosti.

*Částka je bez DPH.

https://www.ochrance.cz/aktualne/pravni_pomoc_cizincum_vyjde_statni_kasu_na_vic_penez-_ministerstvo_chysta_drahou_zakazku_pro_advokaty